

KUR'ÂN'DAKİ YEMÎNLER (5)

(...düünden devam)

Çünkü insanın çoğunluk *hali*, *fark* halidir. Ama tıpkı tasavvuftaki *fenâ fillah*, *baka billâh* hali gibi Kur'ân'da

cem'

ve

fark

makamı iç içe bulunmaktadır.

Fark

makamından vahiy veren melek, birden kendisini aradan çekip

cem'

makamına geçmekte ve o makamdan vahyetmektedir. Bundan dolayı:

"Rabbin seni bırakmadı ve sana darılmadı. Elbette senin sonun, ilkinden iyidir. Rabbin sana verecek ve sen râzı olacaksın. O seni yetim bulup barındırmadı mı? Seni şaşırmış bulup yola iletmedi mi? Seni yoksul bulup zengin etmedi mi?"

(Duhâ

: 11/3-8)

âyetleri

fark

makamından verilirken hemen bunun devâmı olan, hattâ ikisinin aynı sûre olduğu dahi söylenen Şerh Sûresi'nde *cem'* makamına geçilmektedir:

"Senin göğsünü açmadık mı? ve atmadık mı senin üzerinden yükünü? Ki

(o),

senin sırtını çatırdatmıştı! Senin şânını yükseltmedik mi?"

(İnşirâh

: 12/1-4)

Bu hâlin mâhiyetini ve lezzetini ancak yaşayan peygamberler ve derece bakımından onlara yaklaşan velîler idrâk edebilirler.

Şimdi Kur'ân'daki yemînler meselesine geçebiliriz: Dediğimiz gibi Kur'ân, çeşitli makamlardan yapılmış melek vahyidir. İlâhî mânâları insan düzeyine indiren melektir. Melek, o anlamları, Arap edebiyâtının en yüksek üslûbuyla indirmiştir. Yemîn debuüslûbunvazgeçilmez bîr yönüdür.

Bundan dolayı vurgulanması gereken konular, yemînle vurgulanarak anlatılmıştır. Özellikle tevhid yani Allah'ın birliği ve yalnız O'nun tapılmaya, yalva-rılmaya, şükredilmeye lâyık Tanrı olduğu hususu pek çok sûrede yemînle vurgulanır. Tevhid, Kur'ân'ın temel konusudur. Öteki

ko-nular, onun çevresinde dolaşır. Kur'ân'daki yemînlerle dikkat edilirse bunların direkt veya dolaylı olarak tevhîd konusu ile ilgili olduğu anlaşılır.

Neden bu konu böyle yemînlerle vurgulanmaktadır. Çünkü Kur'ân şirki (Allah'tan başka herhangi bir şeye tapmayı, O'ndan başkasına yal-varmayı, hangi biçimde ve kılıkta olursa olsun, bir insanı, bir meleği, bir tabiat varlığını, hasılı herhangi bir yarattığı tanrılaştırma geleneğini) kökün-den kazıma mücâdelesini vermektedir. İşte bunun için tevhîd konusu, son derece etkili olan yemîn kipleriyle vurgulanmaktadır. Bunda Tanrı'nın şânına aykırı bir şey yoktur. Tam tersine, bu üslûplarla Tanrı'nın şânı yüceltilmektedir.
